

Stavanger 9.januar 2007

Avaldsnesprosjektet – Arkeologiske undersøkelser

Arkeologisk museum i Stavanger (AmS) har siden 1993 hatt et godt samarbeid med Karmøy kommune om utforsking av Avaldsnesområdet sin forhistorie. Mye ny kunnskap har kommet fram gjennom dette samarbeidet. I de siste to årene har AmS vært deltaker i styringsgruppen utnevnt av Karmøy kommune for arkeologiske undersøkelser på Avaldsnes. En hovedtanke med styringsgruppa har vært å samordne all arkeologisk aktivitet på Avaldsnes og få fram en god drøfting og prioriteringer om de registreringer som er planlagt gjennomført. Styringsgruppen har hatt som mål å få oversyn over fornminner på Avaldsnes og ta initiativ, prioritere og kvalitetssikre videre arkeologiske undersøkelser i Avaldsnesområdet.

Målene for de arkeologiske registreringene i 2005 og 2006 har vært å fullføre en samlet oversikt over kulturminner på Avaldsnes og å påvise eventuelle bosetningsspor fra Vikingtid. Slike har ikke vært påvist tidligere. Museet har i denne sammenhengen de siste to årene lagt fram forslag til faglige problemstillinger og arbeidsprogram for registreringene for styringsgruppen. Registreringene har vært gjennomført som del av AmS delegerte ansvar for forskningsundersøkelser i Rogaland.

De arkeologiske registreringene har spesielt i de siste årene, avdekt mange spor fra jernalder på Avaldsnes. Særlig har dette vært funn fra eldre jernalder men i 2006 er det også fremkommet to dateringer fra stolpehull som har gitt datering til yngre jernalder. De arkeologiske registreringene som har vært gjennomført gjennom flere år har nå gitt en god oversikt over kultursporene på Avaldsnes. Funnene er preget av stor tidsdybde, men det er særlig funn fra eldre jernalder som særpreger Avaldsnes.

Etter å ha ferdigstilt arkeologiske registreringer av Avaldsnes må en nå vurdere hva som skal skje med kulturlandskapet i åra fremover. Hva er det beste vernet av kulturlandskapskvalitetene på Avaldsnes?

Det er bred enighet innenfor kulturminnevernet om vern av viktige fornminneområder og kulturlandskap. Avaldsnes er et slikt kulturminneområde og som i liten grad er direkte truet av omfattende moderne samfunnsutvikling. Avaldsnes er beskrevet som av nasjonal kulturhistorisk verdi. Museet er av den oppfatning at en i dag har god kunnskap om Avaldsnes for å ivareta de kulturhistoriske kvalitetene som stedet har. Fornminnene som ligger tilbake i landskapet bør etter vårt syn vernes på stedet for å bevare en samlet, integrert kulturlandskapsmessig helhet. Dette er i samsvar med nasjonale målsetninger både når det gjelder kulturlandskapsvern og i forhold til reduksjon i tapet av freda kulturminne.

Avaldsnes som særegent kulturminneområde er et sårbart landskap. Et større arkeologisk prosjekt vil etter vår vurdering med stor sannsynlighet også på sikt øke kravet om annen bruk av Avaldsnes og med det legge ytterligere press på et sårbart område.

En eventuell arkeologisk undersøkelse på plataet omkring kirken vil være omfattende. Det vil føre til store inngrep og vil sannsynligvis frembringe et stort arkeologisk materiale. Et slikt materiale vil kreve stor arbeidsinnsats særlig når det gjelder konservering, som trolig er langt ut over den kapasitet AmS i dag rår over. Museet er inne i et større revisjons- og rekonserveringsarbeid av våre samlinger som det er nødvendig å gjennomføre for å sikre samlingene i lang tid fremover.

Styringsgruppen har hatt en bred sammensetning med representanter fra Karmøy kommune, arkeologisk institutt ved universitetene i Oslo og Stockholm, Vest-Agder fylkeskommune, Arkeologisk museum i Stavanger samt en privat næringsdrivende som også har finansiert mye av det praktiske arbeidet. AmS er i ferd ved å vedta et etisk regelverk som styringsverktøy for vårt samarbeidsforhold til sponsorer. Et fundament i denne rammen er at sponsorer ikke skal styre prosjekter eller delta i faglige diskusjoner og beslutningsprosesser for våre formidlings- og forskningsprosjekter. Dette er slik museet ser det, i samsvar med generelle etiske holdninger for kunnskaps- og formidlingsvirksomheter av den typen AmS er. I Avaldsnesprosjektet har sponsordeltaking i stor grad vært tilfelle frem til nå.

AmS ønsker på generell basis ikke å delta i prosjekter der sponsorer styrer den faglig diskusjon og prioritering samt forsknings- og formidlingsprofil.

AmS vil imidlertid presisere at vi ønsker å delta videre i arbeidet med å ivareta kulturminnemiljøet på Avaldsnes og utviklingen av Nordvegen historiesenter.

Vennlig hilsen
Harald Jacobsen
Arne Johan Nærøy

For mer informasjon kontakt:

Harald Jacobsen, direktør, tlf. 51 84 60 23, hja@ark.museum.no
Arne Johan Nærøy, avdelingsleder fornminnevern, tlf. 51 84 60 96, ajn@ark.museum.no

Siri Pedersen, informasjonskonsulent, tlf. 51 84 60 32/93 28 68 93, siri.pedersen@ark.museum.no